

напрямі. Разом з тим, освітній процес творчості в педагогічних вишах зумовлений особливостями формування проєктно-технологічних компетенцій майбутніх учителів трудового навчання, що викликають підвищену чутливість до оволодіння даним видом компетенцій, враховуючи вікові, психофізіологічні та інтелектуальні особливості майбутніх учителів трудового навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барбіна Є.С. *Формування педагогічної майстерності вчителя в системі неперервної педагогічної освіти. Неперервна професійна освіта / Є.С. Барбіна. - К., 2001. - 295 с.*
2. Нагорна Н. О. *Змістова характеристика поняття «проєктно-технологічна компетентність» майбутніх вчителів технологій. Наукові записки / ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 177. Частина II. Серія: Педагогічні науки Кропивницький РВВ ЦДПУ ім. Винниченка, 2019. С. 20 – 24.*
3. *Особітно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: колективна монографія / [автори: В. Андрущенко, Н. Дівинська, Б. Корольов та ін.; за заг ред. В. Андрущенко, В. Лугового]. Київ: Педагогічна думка, 2008. 256 с.*

УДК 373.5 :377(477) «712»

*Лариса Саменовська
(Полтава, Україна)*

ПОЛІТЕХНІЧНА ОСВІТА: НОВІТНИЙ КОНТЕКСТ

Українське шкільництво пройшло складний шлях розвитку від повного заперечення досить конструктивного досвіду його організації у минулому до впровадження педагогічної спадщини під новими науковими назвами. Отже, в наш час виникає необхідність ґрунтовного й об'єктивного аналізу педагогічних надбань на предмет їхньої актуалізації й розвитку в умовах оновлення системи національної освіти. До здобутків вітчизняної педагогіки

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

XX століття відносимо й ідею політехнізму, яка була сформульована у зв'язку з удосконаленням механізмів соціально-економічної розбудови суспільства.

Аналіз новітніх тенденцій реформування системи освіти в Україні дає підстави стверджувати, що теоретичні основи і організаційно-практичні засади реалізації ідеї політехнізму знаходять своє відображення на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії та шкільної практики. Докладне вивчення наукових джерел і узагальнення досвіду діяльності загальноосвітніх навчальних закладів надають можливість переконатися в співзвучності основних положень сучасних державних документів із концептуальними положеннями політехнічного вчення. Так, приміром, вбачається відповідність у таких позиціях: 1) спрямованість освіти на формування всебічно й гармонійно розвиненої особистості; 2) єдність навчання й виховання в педагогічному процесі; 3) орієнтація освіти на майбутню трудову діяльність особистості в суспільному господарстві; 4) задоволення освітніх потреб людини як головного механізму соціально-економічного зростання держави, забезпечення суспільного й особистісного добробуту; 5) науково-креативний характер освіти; 6) зростання її економічної функції, посилення закону зміни праці й переорієнтації трудових функцій тощо.

У зв'язку із глобальними трансформаціями в економічній, технологічній, інформаційній, екологічній та інших сферах життя людство свідомо звертається до випереджувально-прогностичних можливостей освіти. Так, спроби обґрунтування інноваційних шляхів використання здобутків політехнічного вчення знаходимо в творчості педагогів-учених (А. Бойко, В. Борисов, Н. Калініченко, В. Курило, Н. Ничкало, О. Савченко, В. Сидоренко, Н. Тереньєва та ін.) і учителів-практиків (Р. Дзюба, А. Каленіченко, І. Рогодченко та ін.). Однак в умовах поліпарадигмального педагогічного простору дослідники підходять до цього питання з різних

методологічних позицій, що зумовлює певну неузгодженість теоретичних і організаційно-педагогічних аспектів наукового пошуку. Зважаючи на існуючі результати досліджень і враховуючи сучасні освітні суспільно-особистісні запити, у своїй статті ми пропонуємо авторське бачення перспективи актуалізації ідеї політехнізму засобом портальної технології.

Одним із ефективних засобів актуалізації ідеї політехнізму в сучасних умовах є застосування портальної технології, яка забезпечує розвиток єдиного інформаційно-освітнього простору. Портальна технологія надає можливість організувати використання інформаційних ресурсів та управління інформаційними потоками, які мають політехнічний характер. Систематизація та структурування інформації засобом портальної технології дозволяє значно покращити доступ до освітніх інформаційних матеріалів, сприяє їх логічному упорядкуванню. У низці наукових робіт (М. Булгаков, Є. Гридина, В. Кулагін, С. Лобачов та ін.) розглядається науково-організаційні засади проектування інформаційно-освітніх порталів. Але зазначимо, що особливості їх використання в освітній практиці за допомогою телекомунікаційної мережі вивчені сучасною педагогічною наукою недостатньо.

Важливим напрямом розвитку єдиного освітнього простору є використання інформаційних і телекомунікаційних технологій в навчально-виховному процесі, включаючи: 1) створення та впровадження в педагогічний процес поряд із традиційними навчальними матеріалами сучасних електронних технологій з метою його підтримки й розвитку; 2) забезпечення якості електронних засобів підтримки й розвитку навчального процесу на основі їх стандартизації та сертифікації; 3) підготовка педагогічних та адміністративних кадрів, здатних ефективно використовувати в навчальному процесі новітні інформаційні технології.

Усе це зумовлює необхідність широкого впровадження інформаційних

технологій для створення єдиного освітньо-інформаційного простору, який би об'єднував засоби телекомунікації, мережеве середовище, інформаційне й програмне забезпечення, освітні бази даних, електронні бібліотеки, електронні навчальні видання, мультимедійні продукти. Використання інформаційних технологій для організації педагогічного процесу дозволяє оперативно надавати інформаційні ресурси, якими розпоряджаються навчальні заклади, і тими, що заходяться в глобальних комп'ютерних мережах, збирати інформацію про перебіг навчального процесу, діагностувати успішність учнів тощо.

Сучасна специфіка ідеї політехнізму визначає низку вимог до інформаційних систем, які можуть використовуватися для її реалізації в навчально-виховному процесі: 1) відкритість (сумісність з усіма сучасними стандартами, а також можливість нарощування функціональності за рахунок взаємодії з програмним забезпеченням незалежних постачальників інтернет-послуг, а за необхідності, з власними розробками користувачів – учнів, вчителів, науковців тощо; 2) інтегративність (система повинна інтегрувати в єдиному розподіленому інформаційному просторі завдання навчально-виховного процесу – освітні, виховальні, розвивальні, передбачати можливості розширення у міру збільшення обсягів інформації та кількості користувачів порталу); 3) мобільність (здатність працювати на апаратних платформах, операційних системах, серверах бази даних); 4) адаптованість (можливість легкого налаштування, яке враховує особливості конкретного навчального закладу, нарощування функціональних можливостей системи, не виходячи за межі прийнятої попередньої концепції розвитку й технологічної бази відповідно специфічних потреб користувачів); 5) локалізація (підтримка національних вимог і стандартів в галузі організації процесу навчання).

Актуалізація ідеї політехнізму в сучасних інформаційно-освітніх реаліях потребує вирішення завдань, пов'язаних із створенням

всеукраїнського інформаційного простору на базі об'єднання шкільних і міжшкільних інформаційно-транспортних мереж, інформаційних систем і освітніх програм.

Це, зокрема: а) створення єдиного освітнього простору навчального закладу з повною комп'ютеризацією кабінетів, лабораторій, бібліотек, майстерень, підключення до місцевих, всеукраїнських і міжнародних мереж; б) розробка інтегрованих автоматизованих мереж управління навчально-виховним процесом з можливостями планування, документування й контролю, наданням довідкової політехнічної інформації у площині викладацької і навчальної діяльності; в) розробка спеціалізованих і універсальних політехнічних навчально-методичних комплексів на базі нових інформаційних технологій, як надають можливість самонавчання й самоконтролю школярів; г) створення ефективної методики кваліметрії політехнічної освіти на всеукраїнському та місцевому рівнях і різноманітних систем оцінки політехнічних знань, умінь школярів.

Зважаючи на це, можна цілком умотивовано стверджувати, що найбільш раціональним засобом вирішення означених завдань є портална технологія, яка забезпечує розвиток єдиного освітнього простору, дозволяє організувати використання інформаційних ресурсів та управління інформаційними потоками. Портал – це мережевий телекомунікаційний вузол, який володіє швидкодіючим доступом, розвиненим інтерфейсом для користувачів та широким діапазоном змісту, послуг, посилань. Це інтелектуальний інструмент вибору користувачами змісту, об'єднання ресурсів засобом простого для навігації та налаштування інтерфейсу. Поява перших інформаційних порталів відноситься до 1994-1995 рр., коли в мережі Інтернет з'явився новий вид комерційних сайтів-проектів, пов'язаних із накопичення інформації (наприклад, Yahoo, Alta Vista, Lycos і т. ін.). З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та розширенням

Інтернету роль таких проектів зростає, вони почали виконувати функції путівників по мережі. Уперше термін «портал» був використаний компанією Merrill Lynch, яка розробила в 1998 р. звіт про діяльність у вигляді корпоративного інформаційного порталу, що розумівся як пакет програмного забезпечення й надавав можливість доступу до інформації зовнішніх і внутрішніх мереж. Подальший розвиток корпоративних інформаційних порталів стимулювався переходом до мережевих баз даних, необхідністю накопичення, систематизації та розповсюдження великих обсягів інформації, удосконалення технологій збереження й захисту ресурсів.

Ефективність використання портальної технології для актуалізації ідеї політехнізму не підлягає сумнівам, оскільки сучасні інтернет-портали являють собою глобальні й складні мережеві інформаційно-технологічні комплекси, спрямовані на надання освітніх, довідкових, аналітичних, комунікативних та інформаційних послуг.

Мета політехнічного освітньо-інформаційного порталу – надання конкретному користувачу (учневі, вчителю, досліднику) необхідної інформації політехнічного змісту протягом мінімального часу й без додаткових часових витрат на перегляд несуттєвих матеріалів, переключення між різними інтерфейсами тощо.

Отже, політехнічний освітньо-інформаційний портал створюється для вирішення таких завдань: а) організація єдиного освітнього простору політехнічного змісту на базі використання інформаційно-комунікаційних технологій; б) забезпечення широкого й якісного доступу до існуючих освітніх продуктів; в) систематизація інформаційних ресурсів, аналіз існуючих джерел й вивчення потреби в галузі створення нових програмно-методичних засобів у площині політехнічної освіти; г) забезпечення науково-методичного супроводу навчально-виховного процесу з використанням засобів інформаційно-телекомунікаційних технологій; д) створення й

упровадження інноваційних методів і форм в організацію навчально-виховної взаємодії політехнічного змісту на основі сучасних інформаційно-комунікативних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380). Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Сидоренко В. Політехнічна освіта: сучасне бачення проблеми. Трудова підготовка в закладах освіти. 2005. № 2. С. 4–7.

УДК 930(477.53)(092)

*Олександр Єрмоленко
(Полтава, Україна)*

ПЕДАГОГІЧНА ПОСТАТЬ ВАСИЛЯ ЛОБУРЦЯ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

Українська система освіти переживає період масштабних і глибинних трансформацій, зумовлених новітніми тенденціями у розвитку суспільства. Демократичні процеси потребують формування сучасної освітньої системи, що ґрунтується на національно-культурних традиціях з урахуванням досягнень вітчизняної педагогіки. З огляду на це історико-педагогічні дослідження відіграють дедалі вагомішу роль у процесі її розвитку. Вивчення спадщини педагогів минулого є важливим і закономірним, оскільки аналіз педагогічних поглядів персоналій дає змогу осмислити загальну динаміку історико-педагогічного процесу в Україні як цілісного багатогранного явища.

Для відтворення багатогранного явища формування та розвитку національної системи освіти України особливого значення набуває вивчення науково-практичного доробку та громадсько-просвітницької діяльності педагогів ХХ століття, які зробили вагомий внесок у творення концептуальних основ національної системи освіти та виховання,

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*